

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัยและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research method) เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยพิจารณาจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และภูมิภาคที่หน่วยงานสังกัด นอกจากนี้ยังมุ่งเปรียบเทียบการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งจำแนกตามตัวแปรดังกล่าวข้างต้นอีกด้วย การวิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้การศึกษาวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งได้ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในระดับผู้บริหารทั้งหมด ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบเจาะจง ได้ตัวอย่างวิจัยรวมทั้งสิ้นจำนวน 73 คน ดังนี้

1. ผู้อำนวยการกองแรงงานหญิงและเด็ก	1 คน
2. แรงงานจังหวัดภาคเหนือ	16 คน
3. แรงงานจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	17 คน
4. แรงงานจังหวัดภาคกลาง	25 คน
5. แรงงานจังหวัดภาคใต้	14 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งมีส่วนประกอบ 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามโดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ซึ่งถามข้อมูลเกี่ยวกับ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน และภูมิภาคที่หน่วยงานสังกัด

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กมี 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารแรงงาน ด้านการคุ้มครองแรงงานเด็ก ด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็ก และด้านการบริการแก่ประชาชน โดยเป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่ามีระดับการประเมินค่า 5 อันดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด ประกอบด้วยข้อความทั้งหมด 47 ข้อ

การให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละฉบับ พิจารณาให้คะแนนเป็นรายข้อคำตอบตามระดับการประเมินค่า ดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของประชากรวิจัย โดยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากข้อเขียนต่าง ๆ เอกสาร วิทยานิพนธ์ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาแนวความคิดและทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก อันได้แก่นโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย และกรมแรงงาน กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ

ต่าง ๆ เกี่ยวกับแรงงานเด็ก เอกสารทางวิชาการ หนังสือ วารสาร บทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เอกสาร และข้อมูลต่าง ๆ จากกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐบางคน

3. หลังจากนั้นผู้ศึกษาวิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่องการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารแรงงาน ด้านการคุ้มครองแรงงานเด็ก ด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็ก และด้านการบริการแก่ประชาชน รวม 47 ข้อ แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบ ให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขทั้งในด้านเนื้อหาและภาษา

4. ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม โดยขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เรื่องนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ทำการพิจารณาตัดสินข้อความที่สร้างขึ้นเป็นข้อคำถามและข้อว่าจะสามารถวัดสิ่งที่ต้องการจะวัดได้หรือไม่ พร้อมทั้งขอข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้วย

ต่อจากนั้น ผู้ศึกษาวิจัยได้พิจารณาแก้ไขข้อคำถามของแบบสอบถาม โดยอาศัยข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมเป็นข้อคำถามทั้งหมด 47 ข้อ ในแต่ละด้านนโยบาย ดังนี้

นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ด้านการบริหารแรงงาน

1. การพิจารณากำหนดมาตรฐานและปรับปรุงกฎหมายแรงงานเด็ก
2. การจัดสรรเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ และยานพาหนะในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างเพียงพอ
3. การจัดสรรเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน
4. การบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็กในัจจุบันให้ได้ผลเพียงใด
5. มีการประชาสัมพันธ์หน่วยงานที่ปฏิบัติให้กว้างขวางแพร่หลายเพียงใด

6. มีการศึกษาวิจัยสภาพการทำงานของลูกจ้างเด็กตามประเภทของสถานที่ประกอบการ
7. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เต็มตามอำนาจหน้าที่หรือไม่
8. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้ใช้ความสามารถเต็มที่เพียงใด
9. การทบทวนและพิจารณาใช้กฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็กโดยกำหนดบทลงโทษให้เด็ดขาด
10. การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ อย่างกว้างขวางและทั่วถึง เพื่อให้ประชาชนหนักในปัญหาแรงงานเด็ก และความร่วมมือแก้ไขกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ด้านการคุ้มครองแรงงานเด็ก

11. มีการพิจารณาออกใบอนุญาตให้เด็กสามารถทำงานได้เพียงใด
12. มีการติดตามดูแลการทำงานตามที่อนุญาตให้ถูกต้องตามกฎหมาย
13. การตรวจการใช้แรงงานเด็กโดยทั่วไปตามสถานที่ประกอบการ
14. มีการควบคุมสถานที่ประกอบการผิดกฎหมายอย่างเข้มงวดกวัดขันและจริงจังเพียงใด
15. การส่งเสริมสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่ลูกจ้างเด็กในสถานประกอบการ เช่น การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย
16. การกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับเด็กเข้าทำงานนั้นสามารถปฏิบัติได้มาก-น้อยเพียงใด
17. การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับลูกจ้างเด็กเหมาะสม
18. การกำหนดลักษณะความหนัก-เบาของงานที่ลูกจ้างเด็กถูกนายจ้างใช้ให้ทำนั้นสามารถปฏิบัติได้
19. การกำหนดลักษณะความอันตรายของงานที่ลูกจ้างเด็กถูกนายจ้างใช้ให้ทำ
20. การกำหนดให้นายจ้างจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีให้แก่ลูกจ้างเด็ก

21. การให้คำปรึกษาแนะนำแก่ลูกจ้างเด็กเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก
22. การให้คำปรึกษาแนะนำแก่ลูกจ้างเด็กเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก
23. การส่งเสริมสวัสดิภาพและความปลอดภัยของลูกจ้างเด็ก
24. การควบคุมดูแลสำนักจัดหางานเอกชนเพื่อป้องกันนายหน้าหลอกลวงเด็กจากชนบทมาทำงาน
25. การจ่ายเงินทดแทนเมื่อลูกจ้างเด็กประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยหรือถึงแก่ความตายเนื่องจากการทำงาน
26. การจ่ายเงินชดเชยเมื่อลูกจ้างเด็กถูกให้ออกจากงานโดยไม่มีความคิด
27. การโน้มน้าวจิตใจของนายจ้างให้ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็ก
28. การคุ้มครองแรงงานเด็กโดยทั่วไป เกี่ยวกับวัน-เวลาทำงาน เวลาพัก วันหยุด วันลา ฯลฯ

นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก

ด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็ก

29. การส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กให้มีความรู้ ความสามารถ ประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างมั่นคง
30. การจัดสรรหน้การให้แก่ลูกจ้างเด็ก
31. การตรวจสอบสุขภาพให้แก่ลูกจ้างเด็ก
32. ความร่วมมือในการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กจากนายจ้าง
33. ความร่วมมือในการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กจากหน่วยงานภาครัฐบาล
34. ความร่วมมือในการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กจากหน่วยงานเอกชน

35. การส่งเสริมการศึกษาให้แก่ลูกจ้างเด็กในสถานที่ประกอบการ เช่นการจัดตั้งโรงเรียนในโรงงาน หรือสถานที่ประกอบการ
36. การพัฒนาและยกระดับคุณภาพของแรงงานเด็ก
37. การศึกษาวิจัยสภาพการทำงานของลูกจ้างเด็กเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น
38. การจัดอบรมเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบให้แก่ลูกจ้างเด็ก
39. โครงการส่งเสริมพัฒนาลูกจ้างเด็กในสถานที่ประกอบการเพื่อเพิ่มความรู้ และทักษะในการทำงาน ตลอดจนการช่วยเหลือตนเอง โดยการให้การศึกษอบรมตามโรงงานต่าง ๆ
40. การจัดสถานที่หรือสถาบันรองรับลูกจ้างเด็กที่อายุต่ำกว่ากำหนด เพื่อเลี้ยงดูเด็ก หรือช่วยเหลือ-ให้การศึกษา หรือฝึกฝนอาชีพก่อนทำงานต่อไป

นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ด้านการบริการแก่ประชาชน

41. การจัดแสดงนิทรรศการและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กโดยทั่วไป
42. การกระตุ้นเตือนให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหา การใช้แรงงานเด็ก
43. การเผยแพร่ผลการศึกษาวิจัยด้านแรงงานเด็ก
44. การให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็กแก่ประชาชนผู้สนใจทั่วไป
45. การส่งเสริมการวางแผนครอบครัวให้แพร่หลายในหมู่ประชากรที่มีรายได้น้อยและด้อยการศึกษา เพื่อลดปัญหาแรงงานเด็ก
46. การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพเด็ก เช่น การร่วมจัดงานวันเด็กแห่งชาติ เป็นต้น
47. การให้ความรู้ความเข้าใจและแนวทางในการทำงานแก่ลูกจ้างเด็ก หรือเด็กที่ต้องการจะทำงาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยนี้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการประชุมสัมมนาแรงงานจังหวัดทั่วประเทศ ณ โรงแรมอิมพีเรียล กรุงเทพมหานคร ในวันที่ 16-20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2530 โดยดำเนินการดังกล่าวในวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2530 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาในวันที่ 19-20 พฤศจิกายน 2530 จำนวน 66 ฉบับ หลังจากนั้นได้ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มประชากรที่ไม่ได้มาร่วมประชุมสัมมนาดังกล่าวด้วย และติดตามทวงถามหลายครั้ง จนได้รับกลับคืนมาทุกฉบับครบถ้วนทั้งหมดจำนวน 73 ฉบับในวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2531 คิดเป็นอัตราร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับกลับคืนมา ซึ่งสำรวจความสมบูรณ์ของการตอบทั้งหมดแล้วนำมาคำนวณหาค่าต่าง ๆ ทางสถิติที่เหมาะสมกับข้อมูล และได้เสนอการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 3 ตอนด้วยกันคือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน และภูมิภาคที่หน่วยงานสังกัด โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงาน เด็กตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นรายข้อและรายด้านนโยบายทั้งโดยส่วนรวม และส่วนย่อยซึ่งจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน และภูมิภาคที่หน่วยงานสังกัด ซึ่งทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนระยะมาตรฐาน

เกณฑ์การประเมินค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เกณฑ์การประเมินของ จอห์น ดับบลิว เบสต์ (Best) ซึ่งมีดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 2.50 - 2.74 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ
- ค่าเฉลี่ย 2.75 - 3.24 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 3.25 - 3.49 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลางค่อนข้างสูง
- ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในแต่ละด้านของนโยบาย คือ ด้านการบริหารแรงงาน ด้านการคุ้มครองแรงงานเด็ก ด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็ก และด้านการบริการแก่ประชาชน ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีความแตกต่างกันในด้านอายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน และภูมิภาคที่หน่วยงานสังกัด ในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กของเจ้าหน้าที่รัฐ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สถานการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

โดยลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะลักษณะด้านอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และภูมิภาคที่หน่วยงานสังกัด มีดังนี้

1. อายุ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป คือจำนวน 51 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 69.90 อายุต่ำกว่า 40 ปีนี้มีเป็นส่วนน้อย คือจำนวน 22 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 30.10

2. วุฒิการศึกษา เจ้าหน้าที่รัฐดังกล่าวส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป คือจำนวน 68 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 93.20 วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีนั้นมีเพียง 5 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 06.80

3. ประสิทธิภาพในการทำงาน เจ้าหน้าที่รัฐผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งปัจจุบันต่ำกว่า 2 ปี คือจำนวน 42 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 57.50 ส่วน 2 ปีขึ้นไปนั้นมีเพียง 31 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 42.50

4. ภูมิภาคที่หน่วยงานสังกัด ผู้ตอบแบบสอบถามทำงานอยู่ในภาคเหนือ จำนวน 16 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 21.90 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 17 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 23.30 ภาคกลาง มากที่สุด คือ 26 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 35.60 ส่วนภาคใต้ จำนวน 14 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 19.20

ความสามารถในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐในเรื่องแรงงานเด็กในภาพรวม

ในส่วนนี้มุ่งจะพิจารณาในภาพรวมว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นประชากรวิจิตรระบุว่า ได้มีการปฏิบัติตามนโยบายการใช้แรงงานเด็กตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นมากน้อยเท่าใด

จากการพิจารณาในภาพรวม พบว่า การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐ ตามลำดับการปฏิบัติได้มากน้อย มีดังนี้

1. ด้านการบริหารแรงงาน มีค่าตัวกลางเลขคณิตของความคิดเห็นเฉลี่ยเท่ากับ 25.52
2. ด้านการคุ้มครองแรงงาน มีค่าตัวกลางเลขคณิตของความคิดเห็นเฉลี่ยเท่ากับ 46.21
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็ก มีค่าตัวกลางเลขคณิตของความคิดเห็นเฉลี่ยเท่ากับ 24.29
4. ด้านการบริการแก่ประชาชน มีค่าตัวกลางเลขคณิตของความคิดเห็นเฉลี่ยเท่ากับ 18.55

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า อันดับของความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กของเจ้าหน้าที่รัฐในแต่ละด้านนโยบาย เป็นดังนี้

อันดับที่ 1	ได้แก่	ด้านการคุ้มครองแรงงานเด็ก
อันดับที่ 2	ได้แก่	ด้านการบริหารแรงงาน
อันดับที่ 3	ได้แก่	ด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็ก
อันดับที่ 4	ได้แก่	ด้านการบริการแก่ประชาชน

ความสามารถในการปฏิบัติตามนโยบายในด้านต่าง ๆ

ด้านการบริหารแรงงาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่าในจำนวนนโยบายรัฐ ทั้ง 10 ข้อของด้าน^{๕๕} ข้อที่ 8 "การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้ใช้ความสามารถเต็มที่" เป็นข้อที่มีค่าตัวกลาง เลขคณิตของความคิดเห็นเฉลี่ย (\bar{x}) สูงที่สุด คือเท่ากับ 3.08 ซึ่งหมายถึง เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติตามนโยบายรัฐในข้อนี้มีความเป็นไปได้มากที่สุด รองลงมาคือ "การประชาสัมพันธ์หน่วยงานที่ปฏิบัติให้กว้างขวางแพร่หลาย" หรือข้อ 5 ($\bar{x} = 2.75$) และข้อ 1 "การพิจารณากำหนดมาตรฐานปรับปรุงกฎหมายแรงงานเด็ก" ($\bar{x} = 2.71$) ส่วน ข้อ 6 "การศึกษาวิจัยสภาพการทำงานของลูกจ้างเด็กตามประเภทของสถานที่ประกอบการ" ($\bar{x} = 2.11$) นั้นเจ้าหน้าที่รัฐมีความคิดเห็นที่สามารถปฏิบัติได้น้อยที่สุด

ด้านการคุ้มครองแรงงานเด็ก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่าในจำนวนนโยบายรัฐทั้ง 18 ข้อของด้าน^{๕๕} ข้อที่ 11 "การให้ค่าปรับรักษาแนะนำแก่นายจ้างเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก" เป็นข้อที่มีค่าตัวกลาง เลขคณิตของความคิดเห็นเฉลี่ย (\bar{x}) สูงที่สุดคือเท่ากับ 2.97 ซึ่งแสดงว่าเจ้าหน้าที่รัฐมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐในข้อนี้มีความเป็นไปได้มากที่สุด รองลงมาคือ "การเน้นนำวจิตใจนายจ้างให้ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็ก" หรือ ข้อ 17 ($\bar{x} = 2.92$) และ ข้อ 19 "การกำหนดลักษณะความอันตรายของงานลูกจ้างเด็กถูกนายจ้างใช้ให้ทำ" ($\bar{x} = 2.90$) ส่วนข้อ 1 "การพิจารณาออกใบอนุญาตให้เด็กสามารถทำงานได้" ($\bar{x} = 1.96$) นั้นเจ้าหน้าที่รัฐมีความคิดเห็นที่สามารถปฏิบัติได้น้อยที่สุด

ด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็ก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่าในจำนวนนโยบายรัฐทั้ง 12 ข้อของด้าน^{๕๕} ข้อที่ 5 "ความร่วมมือในการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กจากหน่วยงานภาครัฐบาล" เป็นข้อที่มีค่าตัวกลาง เลขคณิตของความคิดเห็นเฉลี่ย (\bar{x}) สูงที่สุดคือเท่ากับ 2.70 แสดงว่าเจ้าหน้าที่รัฐมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐในข้อนี้มีความเป็นไปได้มากที่สุด รองลงมาคือ "การส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กให้มีความรู้ความสามารถประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างมั่นคง" หรือข้อ 1

(\bar{x} = 2.63) และ ข้อ 6 "ความร่วมมือในการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กจากหน่วยงานเอกชน (\bar{x} = 2.22) ส่วนข้อ 7 "การส่งเสริมการศึกษาให้แก่ลูกจ้างเด็กในสถานที่ประกอบการ เช่น การจัดโรงเรียนในโรงงาน หรือสถานที่ประกอบการ" (\bar{x} = 1.51) นั้น เจ้าหน้าที่รัฐมีความคิดเห็นที่สามารถปฏิบัติได้น้อยที่สุด

ด้านการบริการแก่ประชาชน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า ในจำนวนนโยบายรัฐทั้ง 7 ข้อของด้านนั้น ข้อที่ 4 "การให้ปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็กแก่ประชาชนผู้สนใจทั่ว ๆ ไป" เป็นข้อที่มีค่าตัวกลางเลขคณิตของความคิดเห็นเฉลี่ย (\bar{x}) สูงที่สุด คือเท่ากับ 2.96 ซึ่งแสดงว่าเจ้าหน้าที่รัฐมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติตามนโยบายรัฐในข้อนี้มีความเป็นไปได้มากที่สุด รองลงมาคือ "การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพเด็ก เช่น การร่วมจัดงานวันเด็กแห่งชาติ เป็นต้น" หรือข้อ 6 (\bar{x} = 2.89) และ ข้อ 7 "การให้ความรู้ความเข้าใจและแนวทางในการทำงานแก่ลูกจ้างเด็ก หรือเด็กที่ต้องการจะทำงาน" (\bar{x} = 2.18) นั้น เจ้าหน้าที่รัฐมีความคิดเห็นที่สามารถปฏิบัติได้น้อยที่สุด

สถานภาพของเจ้าหน้าที่ของรัฐกับความคิดเห็นต่อการปฏิบัตินโยบาย

ก. การปฏิบัติตามนโยบายด้านการบริหารแรงงาน

อายุกับความคิดเห็นต่อการบริหารแรงงาน ผลการสำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่รัฐ 73 คนนั้น ทั้งเจ้าหน้าที่รัฐที่มีอายุมากกว่า (40 ปีขึ้นไป) และเจ้าหน้าที่รัฐที่มีอายุน้อยกว่า (ต่ำกว่า 40 ปี) จะมีความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กด้านการบริหารแรงงานเหมือนกัน กล่าวคือ ไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด ซึ่งในจำนวน 10 ข้อ ของนโยบายด้านนั้น เจ้าหน้าที่รัฐทุกคนมีความคิดเห็นเห็นว่า ข้อ 8 "การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้ใช้ความสามารถเต็มที่" นี้ สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด ส่วนนโยบายที่ปฏิบัติได้น้อยที่สุด คือ ข้อ 6 "การศึกษาวิจัยสภาพการทำงานของลูกจ้างเด็กตามประเภทของสถานประกอบการ" แสดงให้เห็นว่าอายุมิได้มีส่วนสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็นที่เหมือนกัน สถานภาพในเรื่องของอายุ จึงมิใช่ตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความ

คิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กด้านการบริหารแรงงาน แต่ประการใด อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเจ้าหน้าที่รัฐทุกคนจะเห็นพ้องต้องกันว่า "การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้ใช้ความสามารถเต็มที่" นี้ สามารถปฏิบัติได้มากที่สุดสำหรับด้านการบริหารแรงงาน แต่ค่าตัวกลางเลขคณิตของความคิดเห็นเฉลี่ย (\bar{X}) สำหรับข้อ 8 นี้ ก็ยังคงมีเท่ากับ 3.09 (ต่ำกว่า 40 ปี) และ 3.08 (40 ปีขึ้นไป) (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 4 ในภาคผนวก) หมายความว่ามีความคิดเห็นด้วยในระดับปานกลางเท่านั้น กล่าวคือ ยังไม่มีความคิดเห็นด้วยว่านโยบายรัฐดังกล่าวสามารถนำไปปฏิบัติได้มากที่สุดหรือเต็มที่ ดังนั้น นโยบายรัฐในด้านนี้จึงอาจสรุปได้ว่ายังไม่มีความเป็นไปได้เต็มที่ต่อการนำไปปฏิบัติ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เจ้าหน้าที่รัฐทั้งหมดนี้ยังไม่สามารถปฏิบัติตามนโยบายด้านนี้ได้เต็มที่นั่นเอง

ระดับการศึกษากับความคิดเห็นต่อการบริหารแรงงาน ผลการสำรวจ พบว่าเจ้าหน้าที่รัฐ 73 คนนี้ ทั้งเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีวุฒิการศึกษามากกว่าปริญญาตรีขึ้นไป และเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จะมีความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กด้านการบริหารแรงงานเหมือนกัน กล่าวคือ ไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด ซึ่งในจำนวน 10 ข้อของนโยบายด้านนี้ เจ้าหน้าที่รัฐทุกคนมีความคิดเห็นว่าเป็นข้อ 8 "การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้ใช้ความสามารถเต็มที่" นี้ สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด ส่วนนโยบายที่ปฏิบัติได้น้อยที่สุดคือ ข้อ 6 "การศึกษาวิจัยสภาพการทำงานของความคิดเห็นที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่รัฐเหล่านี้ ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่รัฐที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน ก็ยังคงมีความคิดเห็นที่เหมือนกัน สถานภาพในเรื่องของวุฒิการศึกษาจึงมิใช่ตัวแปรสำคัญ ที่จะมียุทธิพลความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กด้านการบริหารแรงงานแต่ประการใด เช่นเดียวกับเรื่องอายุที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 1 อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเจ้าหน้าที่รัฐทุกคนจะเห็นพ้องต้องกันว่า "การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้ใช้ความสามารถเต็มที่" นี้ สามารถปฏิบัติได้มากที่สุดสำหรับด้านการบริหารแรงงาน แต่ค่าตัวกลางเลขคณิตของความคิดเห็นเฉลี่ย (\bar{X}) สำหรับข้อ 8 นี้ ก็ยังคงมีค่าเท่ากับ 3.40 (ต่ำกว่าปริญญาตรี) และ 3.05 (ปริญญาตรีขึ้นไป) (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 8 ในภาคผนวก) หมายความว่ามีความคิดเห็นด้วยในระดับปานกลาง เท่านั้น กล่าวคือ ยังไม่มีความคิดเห็นด้วยว่านโยบายรัฐดังกล่าวสามารถนำไปปฏิบัติได้มากที่สุดหรือเต็มที่ ดังนั้น

นโยบายรัฐในด้านนี้จึงอาจสรุปได้ว่า ยังไม่มีความเป็นไปได้อย่างเต็มที่ต่อการนำไปปฏิบัติ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เจ้าหน้าที่รัฐทั้งหมดนั้นยังไม่สามารถปฏิบัติตามนโยบายด้านนี้ได้มากนัก
นั่นเอง

ประสบการณ์ทำงานกับความคิดเห็นต่อการบริหารแรงงาน ผลการสำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่รัฐ 73 คนนั้น ทั้งเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีประสบการณ์ในการทำงาน ระยะเวลา ของ การดำรงตำแหน่งปัจจุบันมากกว่า 2 ปีขึ้นไป และเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีประสบการณ์ดังกล่าวต่ำกว่า 2 ปี จะมีความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ด้านการบริหารแรงงานเหมือนกัน กล่าวคือ ไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด ซึ่งในจำนวน 10 ข้อของนโยบายด้านนั้น เจ้าหน้าที่รัฐทุกคนมีความคิดเห็นว่า ข้อ 8 "การปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ที่ใช้ความสามารถเต็มที่" นี้ สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด ส่วนนโยบายที่ปฏิบัติ ได้น้อย ที่สุดคือ ข้อ 6 "การศึกษาวิจัยสภาพการทำงานของลูกจ้างเด็กตามประเภทของ สถานประกอบกิจการ" แสดงให้เห็นว่าประสบการณ์ในการทำงาน มิได้มีส่วนสำคัญต่อการ แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่รัฐเหล่านี้ ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่ที่มีประสพ การดังกล่าวแตกต่างกันก็ยังคงมีความคิดเห็นเหมือนกัน นั่นคือ ไม่ว่าจะทำงานอยู่ใน ตำแหน่งและจังหวัดใด นานกว่าหรือน้อยกว่า ก็มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สถานภาพใน เรื่องของประสบการณ์ในการทำงาน (ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน) จึงมิใช่ ตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้ แรงงานเด็ก ด้านการบริหารแรงงานแต่ประการใด เช่นเดียวกับเรื่องของอายุ และวุฒิ- การศึกษาที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 1 และข้อ 2 อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเจ้าหน้าที่รัฐทุกคน จะเห็นห้องต้องกันว่า "การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ใช้ความสามารถเต็มที่" นี้สามารถ ปฏิบัติได้มากที่สุดสำหรับด้านการบริหารแรงงาน แต่ค่าตัวกลางเลขคณิตของความ คิดเห็น เฉลี่ย (\bar{X}) สำหรับข้อ 8 นี้ก็ยังคงมีค่าเท่ากับ 3.10 (ต่ำกว่า 2 ปี) และ 3.06 (2 ปี ขึ้นไป) (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 12 ในภาคผนวก) หมายความว่า มีความเห็นด้วยใน ระดับปานกลางเท่านั้น กล่าวคือ ยังไม่มีความคิดเห็นด้วยว่านโยบายรัฐดังกล่าวสามารถนำ ไปปฏิบัติได้มากที่สุดหรือเต็มที่ ดังนโยบายรัฐในด้านนี้จึงอาจสรุปได้ว่า ยังไม่มีความเป็น ไปได้อย่างเต็มที่ต่อการนำไปใช้ปฏิบัติ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เจ้าหน้าที่รัฐทั้งหมดนั้นยังไม่ สามารถปฏิบัติตามนโยบายด้านนี้ได้เต็มที่นั่นเอง

๗๕
ที่ตั้งหน่วยงานกับความคิดเห็นต่อการบริหารแรงงาน ผลการสำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดหน่วยงานภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ที่แตกต่างกันนี้ หากพิจารณาโดยรวมแล้วจะมีความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กด้านการบริหารแรงงานเหมือนกัน แม้ว่าจะมีบางรายละเอียดปลีกย่อยที่แตกต่างกันเล็กน้อยก็ตาม กล่าวคือ ในจำนวน 10 ข้อของนโยบายด้านนั้นนี้ เจ้าหน้าที่ซึ่งหน่วยงานสังกัดภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ มีความคิดเห็นว่า ข้อ 8 "การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้ใช้ความสามารถเต็มที่" นี้สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด ส่วนเจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดหน่วยงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นแตกต่างออกไปว่า ข้อ 1 "การพิจารณากำหนดมาตรฐานและปรับปรุงกฎหมายแรงงานเด็ก" นั้น สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด สำหรับนโยบายที่ปฏิบัติได้น้อยที่สุดในความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดหน่วยงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ คือ ข้อ 6 "การศึกษาวิจัยสภาพการทำงานของลูกจ้างเด็กตามประเภทของสถานประกอบการ" แต่เจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดหน่วยงานภาคเหนือมีความคิดเห็นแตกต่างออกไปว่าข้อ 4 "การบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็กในปัจจุบันให้ได้ผล" นั้น สามารถปฏิบัติได้น้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าภูมิภาคที่หน่วยงานสังกัดนี้มีส่วนสำคัญบ้างเล็กน้อยต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่เหล่านี้ สถานภาพในเรื่องของภูมิภาคที่หน่วยงานสังกัดหากพิจารณารวม ๆ โดยส่วนใหญ่แล้ว จึงมิใช่ตัวแปรสำคัญที่จะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กด้านการบริหารแรงงานแต่ประการใด เช่นเดียวกับเรื่องของอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน (ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน) ที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 1, ข้อ 2 และข้อ 3 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเจ้าหน้าที่รัฐส่วนใหญ่จะมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้ใช้ความสามารถเต็มที่" นี้ สามารถปฏิบัติได้มากที่สุดสำหรับด้านการบริหารแรงงาน แต่ค่าตัวกลางเลขคณิตของความคิดเห็นเฉลี่ย (\bar{X}) สำหรับข้อ 8 นี้ ก็ยังคงมีค่าเท่ากับ 3.19 (ภาคเหนือ) 3.04 (ภาคกลาง) และ 3.21 (ภาคใต้) ดูรายละเอียดจากตารางที่ 16 ในภาคผนวก) หมายความว่า มีความคิดเห็นด้วยในระดับปานกลางเท่านั้น กล่าวคือ ยังไม่มีความคิดเห็นด้วยว่านโยบายรัฐดังกล่าวสามารถนำไปปฏิบัติได้มากที่สุดหรือเต็มที่ ดังนั้นนโยบายรัฐในด้านนี้ สรุปได้ว่ายังไม่มีความเป็นไปได้อย่างเต็มที่ต่อการนำไปปฏิบัติกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เจ้าหน้าที่รัฐทั้งหมดนี้ยังไม่สามารถปฏิบัติตามนโยบายด้านนี้ได้เต็มที่นัก

สรุปได้ว่า การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐในด้านการบริหารแรงงาน โดยพิจารณาจำแนกตามสภาพต่าง ๆ พบว่า เจ้าหน้าที่รัฐจะมีความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐด้านนี้เหมือนกัน กล่าวคือ ไม่มีความแตกต่างกันในส่วนรวมว่า นโยบายในด้านนี้ยังไม่มีความเป็นไปได้อย่างเต็มที่ต่อการนำไปปฏิบัติ หรือยังไม่สามารถปฏิบัติตามได้เต็มที่ แสดงให้เห็นว่าสภาพต่าง ๆ ข้างต้น มิได้มีส่วนสำคัญต่อความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เหล่านี้แต่ประการใด

ข. การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐด้านการคุ้มครองแรงงานเด็ก

อายุกับความคิดเห็นต่อการคุ้มครองแรงงานเด็ก ผลการสำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีอายุต่ำกว่า 40 ปี จะมีความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ด้านการคุ้มครองแรงงานเด็กไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญกล่าวคือ ในจำนวน 18 ข้อของนโยบายด้านนี้^{๕๕} ประชากร วิจัยทุกคนมีความคิดเห็นที่ ข้อ 1 "การพิจารณาออกใบอนุญาตให้เด็กสามารถทำงานได้" นี้สามารถปฏิบัติได้น้อยที่สุด ส่วนนโยบายที่ปฏิบัติได้มากที่สุด คือ ข้อ 9 "การกำหนดลักษณะความอันตรายของงานที่ลูกจ้างเด็กถูกนายจ้างใช้ให้ทำ" (40 ปีขึ้นไป) และข้อ 11 "การให้ค่าปรึกษาแนะนำแก่นายจ้างเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก" กับข้อ 8 "การคุ้มครองแรงงานเด็กโดยทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับวัน-เวลาทำงาน เวลาพัก วันหยุด วันลา ฯลฯ" (ต่ำกว่า 40 ปี) แสดงให้เห็นว่าอายุมีส่วนสำคัญบ้างเล็กน้อยต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่รัฐเหล่านี้ สภาพภาพในเรื่องของอายุ หากพิจารณารวม ๆ โดยส่วนใหญ่แล้วจึงมิใช่ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นดังกล่าว อย่างไรก็ตามแม้ว่าเจ้าหน้าที่รัฐส่วนใหญ่จะมีความคิดเห็นว่านโยบายในข้อ 9, ข้อ 11 และข้อ 18 นี้ สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด สำหรับด้านการคุ้มครองแรงงานเด็ก แต่ค่าตัวกลางเลขคณิตของความคิดเห็นเฉลี่ย (\bar{X}) สำหรับข้อต่าง ๆ เหล่านี้ ก็ยังคงมีค่าเท่ากับ 2.96 (ข้อ 9) 3.00 (ข้อ 11) และ 3.00 (ข้อ 18) (ดูรายละเอียดจาก ตารางที่ 5 ในภาคผนวก) หมายความว่ามีความคิดเห็นด้วยในระดับปานกลางเท่านั้น กล่าวคือ ยังไม่มีความคิดเห็นด้วยว่านโยบายรัฐดังกล่าวสามารถนำไปปฏิบัติได้มากที่สุดหรือเต็มที่ ดังนั้นนโยบายรัฐในด้านนี้จึงอาจสรุปได้ว่ายังไม่มีความเป็นไปได้เต็มที่ต่อการนำไปปฏิบัติ

ระดมการศึกษากับความคิดเห็นต่อการคุ้มครองแรงงานเด็ก ผลการสำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป และเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จะมีความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ด้านการคุ้มครองแรงงานเด็กแตกต่างกัน กล่าวคือ ในจำนวน 18 ข้อของนโยบายด้านนั้น เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นว่า ข้อ 3 "การตรวจการใช้แรงงานเด็กโดยทั่วไปตามสถานประกอบการ" และข้อ 9 "การกำหนดลักษณะความอันตรายของงานที่ลูกจ้างเด็กถูกนายจ้างใช้ให้ทำ" นั้นสามารถปฏิบัติได้มากที่สุด

ส่วนเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปไม่มีความคิดเห็นว่า ข้อ 11 "การให้ค่าปรึกษาแนะนำแก่นายจ้างเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก" นั้นสามารถปฏิบัติได้มากที่สุด สำหรับนโยบายที่ปฏิบัติได้น้อยที่สุดนั้น เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นว่า คือข้อ 1 "การพิจารณาออกใบอนุญาตให้เด็กสามารถทำงานได้" ในขณะที่เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปไม่มีความคิดเห็นว่า คือ ข้อ 2 "การติดตามดูแลการทำงานตามที่ขออนุญาตให้ถูกต้องตามกฎหมาย"

ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า วุฒิการศึกษามีส่วนสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันของประชากรวิจัย วุฒิการศึกษาจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่จะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นดังกล่าว อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเจ้าหน้าที่รัฐจะมีความคิดเห็นว่านโยบายในข้อ 3, ข้อ 9 และข้อ 11 นั้น สามารถปฏิบัติได้มากที่สุดสำหรับด้านการคุ้มครองแรงงานเด็ก แต่ค่าตัวกลางเลขคณิตของความคิดเห็นเฉลี่ย (\bar{X}) สำหรับข้อต่าง ๆ เหล่านี้ ก็ยังคงมีค่าเท่ากับ 3.00 (ข้อ 3) 3.00 (ข้อ 9) และ 3.10 (ข้อ 11) (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 9 ในภาคผนวก) หมายความว่า มีความคิดเห็นด้วยในระดับปานกลางเท่านั้น กล่าวคือ ยังไม่มีความคิดเห็นด้วยว่านโยบายรัฐดังกล่าวสามารถนำไปปฏิบัติได้มากที่สุดหรือเต็มที่ ดังนั้นนโยบายรัฐในด้านนี้จึงอาจสรุปได้ว่า ยังไม่มีความเป็นไปได้อย่างเต็มที่ต่อการนำไปปฏิบัติ

ประสพการณ์การทำงานกับความคิดเห็นต่อการคุ้มครองแรงงานเด็ก ผลการสำรวจพบว่า เจ้าหน้าที่รัฐมีประสพการณ์ในการทำงาน (ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน) มากกว่า 2 ปีขึ้นไป และเจ้าหน้าที่รัฐมีประสพการณ์ดังกล่าวต่ำกว่า 2 ปี จะมีความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ด้านการคุ้มครอง-

ข้อ 1 "การพิจารณาออกใบอนุญาตให้เด็กสามารถทำงาน" สามารถปฏิบัติได้น้อยที่สุด ส่วนเจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดหน่วยงานภาคกลาง มีความคิดเห็นว่าเป็นข้อ 17 "การโน้มน้าวจิตใจ นายจ้างให้ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็ก" สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด และข้อ 2 "การติดตามดูแลการทำงานตามที่ขออนุญาตให้ถูกต้องตามกฎหมาย" สามารถปฏิบัติได้น้อยที่สุด สำหรับเจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดหน่วยงานภาคใต้ มีความคิดเห็นว่าเป็นข้อ 17 สามารถปฏิบัติได้มากที่สุดเหมือนเจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดหน่วยงานภาคกลาง แต่ข้อ 14 "การควบคุมดูแล สานักจัดหางานเอกชนเพื่อป้องกันนายหน้าหลอกลวงเด็กจากชนบทมาทำงาน" สามารถปฏิบัติได้น้อยที่สุด

จากข้อมูลข้างต้น กล่าวได้ว่า นโยบายที่ปฏิบัติได้มากที่สุด คือ "การโน้มน้าวจิตใจนายจ้างให้ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็ก" นั่นเอง และในเรื่องความคิดเห็นเห็นว่า นโยบายใดปฏิบัติได้มากที่สุดนั้น เจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดหน่วยงานภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ยกเว้นภาคกลางกับภาคใต้ที่เหมือนกัน ส่วนความคิดเห็นว่านโยบายใดปฏิบัติได้น้อยที่สุดนั้นแตกต่างกันทุกภาค แสดงให้เห็นว่าภูมิภาคที่หน่วยงานสังกัดมีส่วนสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่รัฐ ที่สังกัดหน่วยงานภูมิภาคแตกต่างกันของเจ้าหน้าที่รัฐเหล่านั้น ทั้งนี้ เพราะเจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดหน่วยงานภูมิภาคต่างกัน จะมีความคิดเห็นแตกต่างกันไปด้วย สถานภาพในเรื่องของภูมิภาคที่หน่วยงานสังกัดจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ด้านการคุ้มครองแรงงานเด็ก อย่างไรก็ตาม ค่าตัวกลางเลขคณิตของความคิดเห็นเฉลี่ย (\bar{X}) ของข้อนโยบายที่ 47 ที่ปฏิบัติได้มากที่สุด (ซึ่งมีค่าสูงที่สุด) ก็ยังคงมีค่าเท่ากับ 2.92 (ภาคกลาง) และ 3.14 (ภาคใต้) ตามตารางที่ 1 ซึ่งหมายความว่ามีความคิดเห็นด้วยในระดับปานกลางมากที่สุดหรือเต็มที่ ดังนั้น นโยบายในด้านนี้จึงอาจสรุปได้ว่า ยังไม่มีความเป็นไปได้อย่างเต็มที่ต่อการนำไปปฏิบัติ

โดยสรุป การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐในด้านการคุ้มครองแรงงานเด็ก โดยพิจารณาจำแนกตามสถานภาพต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าสถานภาพต่าง ๆ ข้างต้นมิได้มีส่วนสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่รัฐเหล่านั้นแต่ประการใด ทั้งนี้ เพราะเจ้าหน้าที่รัฐที่มีสถานภาพต่าง ๆ ทั้ง 4 ประการนี้แตกต่างกันก็ยังคงมีความคิดเห็นที่เหมือนกัน

ค. การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงาน

อายุกับความเห็นต่อการพัฒนาแรงงานเด็ก ผลการสำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีอายุต่ำกว่า 40 ปี จะมีความคิดเห็นในการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กเกือบจะไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด กล่าวคือ ในจำนวน 12 ข้อของนโยบายด้าน^{๕๕} เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีอายุต่ำกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นว่า ข้อ 7 "การส่งเสริมการศึกษาให้แก่ลูกจ้างในสถานประกอบกิจการ เช่น การจัดตั้งโรงเรียนในโรงงานหรือสถานประกอบกิจการ" และข้อ 12 "การจัดสถานที่หรือสถาบันรองรับลูกจ้างเด็กที่อายุต่ำกว่ากำหนด เพื่อเลี้ยงดูเด็กหรือช่วยเหลือให้การศึกษา หรือฝึกสอนอาชีพก่อนหางานต่อไป" นั้น สามารถปฏิบัติได้น้อยที่สุด แต่ข้อ 5 "ความร่วมมือในการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กจากหน่วยงานภาคีรัฐบาล" นั้นสามารถปฏิบัติได้มากที่สุด ส่วนเจ้าหน้าที่ผู้มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นข้อ 7 สามารถปฏิบัติได้น้อยที่สุด และข้อ 5 สามารถปฏิบัติได้มากที่สุดเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าอายุมิได้มีส่วนสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่รัฐเหล่านี้ ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่รัฐที่มีอายุแตกต่างกันก็ยังคงมีความคิดเห็นที่เหมือนกัน สถานภาพในเรื่องของอายุจึงมิใช่ตัวแปรสำคัญที่จะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กแต่ประการใด

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเจ้าหน้าที่รัฐทุกคนจะเห็นต้องกันว่า "ความร่วมมือในการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กจากหน่วยงานภาคีรัฐบาล" นี้สามารถปฏิบัติได้มากที่สุดสำหรับด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็ก แต่ค่าตัวกลางเลขคณิตของความคิดเห็นเฉลี่ย (\bar{X}) สำหรับข้อ 5 นี้ ก็ยังคงมีค่าเท่ากับ 2.77 (ต่ำกว่า 40 ปี) และ 2.67 (40 ปีขึ้นไป) (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 6 ในภาคผนวก) หมายความว่า มีความคิดเห็นด้วยในระดับปานกลางและปานกลางค่อนข้างต่ำเท่านั้น กล่าวคือ ยังไม่มีความคิดเห็นด้วยว่านโยบายรัฐดังกล่าวสามารถนำไปปฏิบัติได้มากที่สุดหรือเต็มที่ ดังนั้น นโยบายรัฐในด้านนี้จึงสรุปได้ว่า ยังไม่มีความเป็นไปได้อย่างเต็มที่ต่อการนำไปปฏิบัติ

ระดับการศึกษากับความเห็นต่อการพัฒนาแรงงานเด็ก ผลการสำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป และเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีวุฒิการศึกษากว่าปริญญาตรี จะมีความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กด้านการ

ส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็ก ก็จะไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด กล่าวคือ ในจำนวน 12 ข้อของนโยบายด้านนั้น เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นว่า ข้อ 7 "การส่งเสริมการศึกษาให้แก่ลูกจ้างเด็กในสถานประกอบกิจการ เช่น การจัดตั้งโรงเรียนหรือสถานประกอบกิจการ" และข้อ 11 "โครงการส่งเสริมพัฒนาลูกจ้างในสถานประกอบกิจการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการทำงาน ตลอดจนการช่วยเหลือตนเองโดยการให้การศึกษอบรมตามโรงงานต่าง ๆ" นั้นสามารถปฏิบัติได้น้อยที่สุด แต่ข้อ 5 "ความร่วมมือในการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กจากหน่วยงานภาครัฐบาล" และข้อ 9 "การศึกษาวิจัยสภาพการทำงานของลูกจ้างเด็ก เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น" นั้น สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด และเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นเช่นเดียวกันว่า ข้อ 5 ปฏิบัติได้มากที่สุด ส่วนข้อ 7 ปฏิบัติได้น้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้มีการศึกษามีได้มีส่วนสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่รัฐเหล่านี้ ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่รัฐที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน ก็ยังคงมีความคิดเห็นที่เหมือนกัน สถานภาพในเรื่องของวุฒิการศึกษาจึงมิใช่ตัวแปรสำคัญที่จะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นในด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กแต่ประการใด

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเจ้าหน้าที่รัฐทุกคนจะเห็นพ้องต้องกันว่า "ความร่วมมือในการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กจากหน่วยงานภาครัฐบาล" นี้ สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด สำหรับด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็ก แต่ค่าตัวกลางเลขคณิตของความคิดเห็นเฉลี่ย (\bar{X}) สำหรับข้อ 5 นี้ ก็ยังคงมีค่าเท่ากับ 2.40 (ต่ำกว่าปริญญาตรี) และ 2.71 (ปริญญาตรีขึ้นไป) (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 10 ในภาคผนวก) หมายความว่า มีความคิดเห็นด้วยในระดับน้อยและปานกลางค่อนข้างต่ำเท่านั้น กล่าวคือ ยังไม่มีความคิดเห็นด้วยว่านโยบายรัฐดังกล่าวสามารถนำไปปฏิบัติได้มากที่สุดหรือเต็มที่ ดังนั้นนโยบายรัฐในด้านนี้จึงอาจสรุปได้ว่า ยังไม่มีความเป็นไปได้อย่างเต็มที่ต่อการนำไปปฏิบัติ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เจ้าหน้าที่รัฐทั้งหมดนั้นยังไม่สามารถปฏิบัติตามนโยบายด้านนี้ได้เต็มที่นัก

ประสบการณ์ในการพิจารณาความคิดเห็นต่อการพัฒนาแรงงานเด็ก ผลการสำรวจพบว่า เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีประสบการณ์ในการทำงาน (ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน) มากกว่า 2 ปีขึ้นไป และเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีประสบการณ์ดังกล่าวต่ำกว่า 2 ปี จะมีความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ด้านการส่งเสริม

และพัฒนาแรงงานเด็กเกือบจะไม่แตกต่างกันเท่าไรนัก กล่าวคือ ในจำนวน 18 ข้อของนโยบายด้านนี้^{๕๕} เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 2 ปี มีความคิดเห็นว่าเป็นข้อ 7 "การส่งเสริมการศึกษาให้แก่ลูกจ้างเด็กในสถานประกอบกิจการ เช่น การจัดตั้งโรงเรียนในโรงเรียน หรือสถานประกอบกิจการ" สามารถปฏิบัติได้น้อยที่สุด แต่ข้อ 5 "ความร่วมมือในการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กจากหน่วยงานภาครัฐบาล" นั้นสามารถปฏิบัติได้มากที่สุด ส่วนเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีประสบการณ์ 2 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นว่าเป็นข้อ 7 และข้อ 12 "การจัดสถานที่หรือสถาบันรองรับลูกจ้างเด็กที่มีอายุต่ำกว่ากำหนด เพื่อเลี้ยงดูเด็ก หรือช่วยเหลือให้การศึกษาหรือฝึกผลอาชีพรองก่อนทำงานต่อไป" สามารถปฏิบัติได้น้อยที่สุด แต่ข้อ 5 สามารถปฏิบัติได้มากที่สุดเช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นว่า ประสบการณ์ในการทำงาน (ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน) มิได้มีส่วนสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่รัฐเหล่านี้ ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่รัฐที่มีประสบการณ์ดังกล่าวแตกต่างกัน ยังคงมีความคิดเห็นที่เหมือนกัน สถานภาพในเรื่องของประสบการณ์ในการทำงาน (ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน) จึงมิใช่ตัวแปรสำคัญที่จะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กแต่ประการใด

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเจ้าหน้าที่รัฐทุกคนจะเห็นพ้องต้องกันว่า "ความร่วมมือในการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กจากหน่วยงานภาครัฐบาล" นั้นสามารถปฏิบัติได้มากที่สุดสำหรับด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็ก แต่ค่าตัวกลางเลขคณิตของความคิดเห็นเฉลี่ย (\bar{X}) สำหรับข้อ 5 นี้ ยังคงมีค่าเท่ากับ 2.57 (ต่ำกว่า 2 ปี) และ 2.87 (2 ปีขึ้นไป) (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 14 ในภาคผนวก) หมายความว่ามีความคิดเห็นด้วยในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ และปานกลางเท่านั้น กล่าวคือ ยังไม่มีความคิดเห็นด้วยว่านโยบายรัฐดังกล่าวสามารถนำไปปฏิบัติ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เจ้าหน้าที่รัฐทั้งหมดยังไม่สามารถปฏิบัติตามนโยบายด้านนี้ได้เต็มหนึ่งเอง

๕๕ ทิศทางของหน่วยงานกับความเห็นต่อการพัฒนาแรงงานเด็ก ผลสำรวจ พบว่าเจ้าหน้าที่ที่สังกัดหน่วยงานภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ที่แตกต่างกันนี้ จะมีความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กแตกต่างกัน กล่าวคือในจำนวน 12 ข้อของนโยบาย

ด้าน^{๕๕} เจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดหน่วยงานภาคเหนือมีความคิดเห็นว่า ข้อ 7 "การส่งเสริมการศึกษาให้แก่ลูกจ้างเด็กในสถานประกอบกิจการ เช่น การจัดตั้งโรงเรียนในโรงงานหรือสถานประกอบกิจการ" สามารถปฏิบัติได้น้อยที่สุด แต่ข้อ 5 "ความร่วมมือในการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กจากหน่วยงานภาครัฐบาล" นี้สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด ในขณะที่เจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดหน่วยงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความคิดเห็นว่า ข้อ 12 "การจัดสถานที่หรือสถาบันรองรับลูกจ้างเด็กที่มีอายุต่ำกว่ากำหนด เพื่อเลี้ยงดูเด็กหรือช่วยเหลือให้การศึกษาหรือฝึกฝนอาชีพก่อนหางานต่อไป" สามารถปฏิบัติได้น้อยที่สุด แต่ข้อ 5 สามารถปฏิบัติได้มากที่สุดเช่นเดียวกัน ส่วนเจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดหน่วยงานภาคกลางมีความคิดเห็นว่า ข้อ 12 ปฏิบัติได้น้อยที่สุดเช่นกัน ข้อ 1 "การส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กให้มีความรู้ความสามารถประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างมั่นคง" การปฏิบัติได้มากที่สุด สำหรับเจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดหน่วยงานภาคใต้มีความคิดเห็นว่าข้อ 7 ปฏิบัติได้น้อยที่สุด แต่ข้อ 5 ปฏิบัติได้มากที่สุดเช่นกัน ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า นโยบายที่ปฏิบัติได้มากที่สุดคือ ข้อ 5 "ความร่วมมือในการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กจากหน่วยงานภาครัฐบาล" นั้นเอง และในเรื่องความคิดเห็นที่ว่านโยบายใดปฏิบัติได้มากที่สุดนี้ เจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดหน่วยงานภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ไม่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่จะแตกต่างกับภาคกลาง

สำหรับความคิดเห็นที่ว่านโยบายใดปฏิบัติได้น้อยที่สุด ภาคเหนือและภาคใต้จะเหมือนกัน ในกลุ่มที่ 1 ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางจะเหมือนกันในกลุ่มที่ 2 ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มจะมีความแตกต่างกันในความคิดเห็นดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ภูมิภาคที่หน่วยงานสังกัด มีส่วนสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่รัฐเหล่านี้^{๕๕} ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดหน่วยงานภูมิภาคแตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ดังนั้นสถานภาพในเรื่องของภูมิภาคที่หน่วยงานสังกัด จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่จะอิทธิพลต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็ก อย่างไรก็ตาม ค่าตัวกลางเลขคณิตของความคิดเห็นเฉลี่ย (\bar{X}) ของนโยบายข้อที่ 5 ที่ปฏิบัติได้มากที่สุด (มีค่าสูงที่สุด) ยังคงมีค่าเท่ากับ 2.69 (ภาคเหนือ) 2.76 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) และ 2.93 (ภาคใต้) ตามตารางที่ 2 หมายความว่ามีความคิดเห็นด้วยในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ และปานกลางเท่านั้น กล่าวคือ ยังไม่มี

ความคิดเห็นด้วยว่านโยบายรัฐดังกล่าวสามารถนำไปปฏิบัติได้มากที่สุดหรือเต็มที่ กล่าวคือ ยังไม่มีความเป็นไปได้อย่างเต็มที่ต่อการนำไปปฏิบัติ

สรุปได้ว่าการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐในด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็ก โดยพิจารณาจำแนกตามสถานภาพต่าง ๆ กล่าวคือ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และภูมิภาคที่หน่วยงานสังกัดนั้น พบว่า เจ้าหน้าที่รัฐมีความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐด้านนี้เหมือนกัน กล่าวคือ ไม่มีความแตกต่างกันในส่วนรวม ที่ว่านโยบายรัฐในด้านนี้ยังไม่มีความเป็นไปได้อย่างเต็มที่ต่อการนำไปปฏิบัติ หรือยังไม่สามารถปฏิบัติตามได้เต็มที่ แสดงให้เห็นว่าสถานภาพต่าง ๆ ข้างต้น มิได้มีส่วนสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่รัฐเหล่านี้แต่ประการใด (โดยเฉพาะในเรื่องของอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานส่วนภูมิภาคที่หน่วยงานสังกัดนั้นจะมีความสำคัญอยู่บ้าง) ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่รัฐที่มีสถานภาพต่าง ๆ ทั้ง 4 ประการนี้แตกต่างกัน ก็ยังคงมีความคิดเห็นที่เหมือนกัน

ง. การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐด้านการบริการแก่ประชาชน

อายุกับความคิดเห็นในด้านบริการประชาชน ผลจากการสำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีอายุต่ำกว่า 40 ปี จะมีความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กด้านการบริการแก่ประชาชนเหมือนกัน กล่าวคือ ไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด ซึ่งในจำนวน 7 ข้อของนโยบายด้านนี้ เจ้าหน้าที่รัฐทุกคนมีความคิดเห็นที่ข้อ 4 "การให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็กแก่ประชาชนผู้สนใจทั่ว ๆ ไป" นี้ สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด ส่วนนโยบายที่ปฏิบัติได้น้อยที่สุดคือ ข้อ 3 "การเผยแพร่ผลการศึกษาวิจัยด้านแรงงานเด็ก" แสดงให้เห็นว่าอายุมิได้มีส่วนสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่รัฐเหล่านี้ ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่รัฐมีอายุแตกต่างกันก็ยังคงมีความคิดเห็นที่เหมือนกัน สถานภาพในเรื่องของอายุ จึงมิใช่ตัวแปรสำคัญที่จะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นในด้านการบริการแก่ประชาชนแต่ประการใด

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเจ้าหน้าที่รัฐทุกคนจะเห็นพ้องต้องกันว่า "การให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็กแก่ประชาชนผู้สนใจทั่ว ๆ ไป" นี้ สามารถ

ปฏิบัติได้มากที่สุดสำหรับด้านการบริการแก่ประชาชน แต่ค่าตัวกลางเลขคณิตของความคิดเห็นเฉลี่ย (\bar{X}) สำหรับข้อ 4 นี้ ก็ยังมีค่าเท่ากับ 3.09 (ต่ำกว่า 40 ปี) และ 2.90 (40 ปีขึ้นไป) หมายความว่ามีความคิดเห็นด้วยในระดับปานกลางเท่านั้น กล่าวคือ ยังไม่มีความคิดเห็นด้วยว่านโยบายรัฐดังกล่าว สามารถนำไปปฏิบัติได้มากที่สุดหรือเต็มที่ ดังนั้นนโยบายรัฐในด้านนี้สรุปได้ว่า ยังไม่มีความเป็นไปได้เต็มที่ต่อการนำไปปฏิบัติ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เจ้าหน้าที่รัฐทั้งหมดนั้น ยังไม่สามารถปฏิบัติตามนโยบายได้เต็มที่นั่นเอง

ระดับการศึกษากับความคิดเห็นในด้านการบริการประชาชน ผลจากการสำรวจ(ดูรายละเอียดจากตารางที่ 7 ในภาคผนวก) พบว่า เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป และเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ระดับปริญญาตรี จะมีความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ด้านการบริการแก่ประชาชนไม่แตกต่างกันเท่าใดนัก กล่าวคือ ในจำนวน 7 ข้อของนโยบายด้านนั้น เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นว่า ข้อ 1 "การจัดแสดงนิทรรศการและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กโดยทั่วไป" และข้อ 2 "การกระตุ้นเตือนให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาการใช้แรงงานเด็ก" นั้นสามารถปฏิบัติได้มากที่สุด แต่ข้อ 3 "การเผยแพร่ผลการศึกษาวิจัยด้านแรงงานเด็ก" และข้อ 7 "การให้ความรู้ความเข้าใจและแนวทางในการหางานแก่ลูกจ้างเด็กหรือเด็กที่ต้องการจะหางาน" สามารถปฏิบัติได้น้อยที่สุด ในขณะที่เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นว่า ข้อ 4 "การให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็ก แก่ประชาชนผู้สนใจทั่วไป" สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด แต่ข้อ 3 นี้ปฏิบัติได้น้อยที่สุดเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าวุฒิการศึกษามีส่วนสำคัญบ้างเล็กน้อย ต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่รัฐเหล่านี้ สถานภาพในเรื่องวุฒิการศึกษา หากพิจารณารวม ๆ โคนส่วนใหญ่แล้วจึงมิใช่ตัวแปรสำคัญที่จะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กด้านการบริการแก่ประชาชนแต่ประการใด

แม้ว่าเจ้าหน้าที่รัฐส่วนใหญ่จะมีความคิดเห็นว่านโยบายในข้อ 1, ข้อ 2 และข้อ 4 นี้สามารถปฏิบัติได้มากที่สุดสำหรับด้านการบริการแก่ประชาชน แต่ค่าตัวกลางเลขคณิตของความคิดเห็นเฉลี่ย (\bar{X}) สำหรับข้อต่าง ๆ เหล่านี้ ก็ยังคงมีค่าเท่ากับ 2.40 (ข้อ 1) 2.40 (ข้อ 2) และ 2.98 (ข้อ 4) หมายความว่า มีความคิดเห็นด้วยในระดับน้อย

และปานกลางเท่านั้น กล่าวคือยังไม่มีความคิดเห็นด้วยว่านโยบายรัฐดังกล่าวสามารถนำไปปฏิบัติได้มากที่สุดหรือเต็มที่ ดังนั้น นโยบายรัฐในด้านนี้จึงอาจสรุปได้ว่ายังไม่มีความเป็นไปได้อย่างเต็มที่ต่อการนำไปปฏิบัติ

ประสบการณ์กับความคิดเห็นในด้านบริการประชาชน ผลจากการสำรวจ (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 11 ในภาคผนวก) พบว่า เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน 2 ปีขึ้นไป และเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีประสบการณ์ดังกล่าวต่ำกว่า 2 ปี จะมีความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กด้านการบริการแก่ประชาชนเหมือนกัน กล่าวคือ ไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด ซึ่งในจำนวน 7 ข้อของนโยบายด้าน^{๕๕}นี้ เจ้าหน้าที่รัฐทุกคนมีความคิดเห็น ว่า ข้อ 4 "การให้ค่าปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็กแก่ประชาชนผู้สนใจทั่ว ๆ ไป" สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด ส่วนนโยบายที่ปฏิบัติได้น้อยที่สุดคือ ข้อ 3 "การเผยแพร่ผลการศึกษาวิจัยด้านแรงงานเด็ก" แสดงให้เห็นว่าระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งปัจจุบันมิได้มีส่วนสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่รัฐเหล่านี้ ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่รัฐที่มีประสบการณ์ดังกล่าวแตกต่างกันก็ยังคงมีความคิดเห็นแตกต่างกัน สถานภาพในเรื่องของประสบการณ์ในการทำงาน (ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน) จึงมิใช่ตัวแปรสำคัญที่จะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กด้านการบริการแก่ประชาชนแต่ประการใด เช่นเดียวกับเรื่องของอายุที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 1 อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเจ้าหน้าที่ทุกคนจะเห็นห้องต้องกันว่า "การให้ค่าปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็กแก่ประชาชนผู้สนใจทั่ว ๆ ไป" นี้สามารถปฏิบัติได้มากที่สุดสำหรับด้านการบริการแก่ประชาชน แต่ค่าตัวกลางเลขคณิตของความคิดเห็นเฉลี่ย (\bar{X}) สำหรับข้อ 4 นี้ ก็ยังคงมีค่าเท่ากับ 2.88 (ต่ำกว่าปริญาตรี) และ 3.06 (ปริญาตรีขึ้นไป) หมายความว่า มีความคิดเห็นด้วยในระดับปานกลางเท่านั้น กล่าวคือยังไม่มีความคิดเห็นด้วยว่านโยบายรัฐดังกล่าวสามารถนำไปปฏิบัติได้มากที่สุดหรือเต็มที่ ดังนั้น นโยบายรัฐในด้านนี้จึงอาจสรุปได้ว่ายังไม่มีความเป็นไปได้อย่างเต็มที่ต่อการนำไปปฏิบัติ

ภูมิภาคกับความคิดเห็นในด้านการบริการประชาชน ผลจากการสำรวจ (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 15 ในภาคผนวก) พบว่า ทั้งเจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดหน่วยงานภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ที่แตกต่างกันนี้จะมีความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ด้านการบริการแก่ประชาชนแตกต่างกัน กล่าวคือ ในจำนวน 7 ข้อของนโยบายด้านนั้น เจ้าหน้าที่ที่สังกัดหน่วยงานภาคเหนือมีความคิดเห็น ว่า ข้อ 5 "การส่งเสริมการวางแผนครอบครัวให้แพร่หลายในหมู่ประชากรที่มีรายได้น้อยและด้อยการศึกษา เพื่อลดปัญหาแรงงานเด็ก" สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด แต่ข้อ 3 "การเผยแพร่ผลการศึกษาวิจัยด้านแรงงานเด็ก" ปฏิบัติได้น้อยที่สุดในขณะที่เจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดงานสังกัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความคิดเห็น ว่า ข้อ 2 "การกระตุ้นเตือนให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาการใช้แรงงานเด็ก" สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด" แต่ข้อ 3 สามารถปฏิบัติได้น้อยที่สุดเช่นกัน

ส่วนเจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดหน่วยงานภาคกลาง มีความคิดเห็น ว่า ข้อ 4 "การให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็กแก่ประชาชนผู้สนใจทั่ว ๆ ไป" ปฏิบัติได้มากที่สุดแต่ข้อ 3 สามารถปฏิบัติได้น้อยที่สุดเช่นกัน สำหรับเจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดหน่วยงานภาคใต้มีความคิดเห็นเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดหน่วยงานภาคกลาง ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า นโยบายที่ปฏิบัติได้มากที่สุด คือ ข้อ 4 "การให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็กแก่ประชาชนผู้สนใจทั่ว ๆ ไป" นั่นเอง และในเรื่องความคิดเห็นที่ว่านโยบายใดปฏิบัติได้มากที่สุดนั้น เจ้าหน้าที่ที่สังกัดหน่วยงานภาคกลางและภาคใต้ไม่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่จะแตกต่างกับภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่ง 2 ภาคหลังนี้จะแตกต่างกันด้วยเช่นกัน สำหรับความคิดเห็นที่ว่านโยบายใดปฏิบัติได้น้อยที่สุดนั้น ทุกภาคไม่มีความคิดเห็นแตกต่างกันแต่อย่างใด แสดงให้เห็นว่าภูมิภาคที่หน่วยสังกัดมีส่วนสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่รัฐเหล่านี้ ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่ที่สังกัดหน่วยงานภูมิภาคแตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นแตกต่างกันไปด้วย สถานภาพในเรื่องของภูมิภาคที่หน่วยงานสังกัด จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ด้านการแรงงานเด็ก อย่างไรก็ตาม คำนวณค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเฉลี่ย (\bar{X}) ของข้อนโยบายที่ 4 ที่ปฏิบัติได้มากที่สุด (ซึ่งมีค่าสูงสุด) ก็ยังคงมีค่าเท่ากับ 2.85 (ภาคกลาง) และ 3.21 (ภาคใต้) ตามตารางที่ 3 นี้ หมายความว่า มีความคิดเห็นด้วยใยระดับปานกลางเท่านั้น กล่าวคือ ยัง

ไม่มีความคิดเห็นด้วยว่านโยบายรัฐดังกล่าว สามารถนำไปปฏิบัติได้มากที่สุดหรือเต็มที่ ดังนั้นนโยบายรัฐในด้านนี้จึงยังไม่มีความเป็นไปได้อย่างเต็มที่ต่อการนำไปปฏิบัติ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เจ้าหน้าที่รัฐทั้งหมดยังไม่สามารถปฏิบัติตามนโยบายด้านนี้ได้เต็มที่นั่นเอง

สรุปได้ว่าการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐในด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็ก โดยพิจารณาจำแนกตามสภาพต่าง ๆ กล่าวคือ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน และภูมิภาคที่หน่วยงานสังกัดแล้วนั้น พบว่าเจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐด้านนี้เหมือนกัน กล่าวคือ ไม่มีความแตกต่างกันในส่วนรวม ที่ว่านโยบายรัฐในด้านนี้ยังไม่มีความเป็นไปได้อย่างเต็มที่ต่อการนำไปปฏิบัติ หรือยังไม่สามารถปฏิบัติตามได้เต็มที่ แสดงให้เห็นว่า สภาพภาพต่าง ๆ ข้างต้น มิได้มีส่วนสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่รัฐเหล่านั้นแต่ประการใด

สรุปความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามนโยบายในด้านต่าง ๆ จำแนกตามสภาพ

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติตามเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในแต่ละด้านของนโยบาย ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีความต่างกันในด้านอายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน และภูมิภาคที่หน่วยงานสังกัด ปรากฏผลดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี และ 40 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็ก และด้านการบริการแก่ประชาชน ไม่แตกต่างกัน (โปรดดูตารางที่ 1 ประกอบ)

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีอายุแตกต่างกัน ในแต่ละด้านนโยบาย

การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปีขึ้นไป	t
	\bar{X} (S.D.)	\bar{X} (S.D.)	
ด้านการบริหารแรงงาน	25.1818 (5.342)	25.6667 (4.995)	-0.37
ด้านการคุ้มครองแรงงานเด็ก	46.6818 (8.616)	46.0000 (10.394)	0.27
ด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็ก	24.6364 (5.447)	24.1373 (7.206)	0.29
ด้านการบริการแก่ประชาชน	19.3636 (3.566)	18.1961 (5.215)	0.96

2. เจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีวุฒิการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี และ ปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็น ในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กด้านการส่งเสริม และ พัฒนาแรงงานเด็ก และด้านการบริการแก่ประชาชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ส่วนด้านการบริหารแรงงาน และ ด้านการคุ้มครองแรงงานเด็ก นั้น ไม่แตกต่างกัน (โปรดดูตารางที่ 2 ประกอบ)

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงาน เด็กตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน ในแต่ละ ด้านนโยบาย

การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก	ต่ำกว่าปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี		t
	\bar{X} (S.D.)	\bar{X} (S.D.)	
ด้านการบริหารแรงงาน	24.8000 (4.324)	25.5735 (5.144)	-0.33
ด้านการคุ้มครองแรงงานเด็ก	14.2000 (9.524)	46.5735 (9.827)	-1.18
ด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็ก	19.2000 (3.768)	24.6618 (6.722)	-1.79
ด้านการบริการแก่ประชาชน	15.0000 (2.739)	24.6618 (4.811)	-1.74

หมายเหตุ : * = $p < .05$

3. เจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 2 ปี และ 2 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กด้านการบริการแก่ประชาชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนโยบายด้าน การส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กนั้น มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน (โปรดดูตารางที่ 3 ประกอบ)

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับกาใช้แรงงานเด็กตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันในแต่ละด้านนโยบาย

การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก	ต่ำกว่า 2 ปี	สูงกว่า 2 ปีขึ้นไป	t
	\bar{X} (S.D.)	\bar{X} (S.D.)	
ด้านการบริหารแรงงาน	24.5 (4.825)	26.8 (5.156)	-2.00 *
ด้านการคุ้มครองแรงงานเด็ก	44.2 (10.382)	48.9 (8.479)	-2.06 *
ด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็ก	23.3 (7.049)	25.5 (6.043)	-1.43
ด้านการบริการแก่ประชาชน	17.6 (5.056)	19.8 (4.143)	-1.97 *

หมายเหตุ : * = $p < .05$

4. เจ้าหน้าที่ของรัฐที่สังกัดหน่วยงาน ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และ ภาคใต้ มีความคิดเห็นในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในทุกด้านของนโยบาย กล่าวคือ ด้านการบริหารแรงงาน ด้านการคุ้มครองแรงงานเด็ก ด้านการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็ก และด้านการบริการแก่ประชาชน ไม่แตกต่างกัน

สรุปได้ว่า การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐนั้น ไม่มีความแตกต่างกันตามสถานภาพทั้งอายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน และภูมิภาคที่หน่วยงานสังกัดในแต่ละด้านของนโยบายแต่อย่างใด

สรุป

จากการศึกษาทั้งหมด สรุปได้ว่า การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐมีความแตกต่างกันตามสถานภาพของบุคคลในเรื่องของอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และภูมิภาคที่หน่วยงานสังกัด อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในปัจจุบันยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาแรงงานเด็ก ทั้งนี้เนื่องจากอุปสรรคต่าง ๆ หลายประการ เช่น การวางแผนและแนวทางในการปฏิบัติ การจัดสรรงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อัตรากำลัง และความสามารถของเจ้าหน้าที่รัฐ อำนาจในการดำเนินงาน ความรู้สึกรู้สียงของเจ้าหน้าที่รัฐ ข้าราชการข้อมูลต่าง ๆ และการติดต่อประสานงาน เป็นต้น.